

Læknadagar – fyrir hverja?

Enn á ný er kominn desember. Jól og áramót framundan en undanfarin ár hefur þessi tími ársins einnig markað önnur tímamót í mínum huga: Undanfari Læknadaga. Nú veit ég að fáir aðrir hugsa á þessum nótum í desember og er það gott og rétt. Samt vona ég að allmargir læknar muni eyða nokkrum mínútum í jólamánuðinum til að hugleiða ofangreindan titil: Fyrir hverja eru Læknadagar?

Fræðsla og menntun eru þættir svo samofnir læknisstarfinu að flestum kollegum þykir óhugsandi annað en að vera síleitandi að nýrri þekkingu. Ég fullyrði að sú virðing sem almennt er borin fyrir læknum í samfélaginu er ekki síst tilkomin vegna þeirrar löngunar flestra lækna að reyna ætíð að veita skjólstaðingum sínum þá bestu mögulegu læknisþjónustu sem þekking hvers tíma býður upp á. Sú árbúsunda þróun fræðslustarfsemi lækna sem kannski hófst með Hippókratesi 400 árum fyrir Kristsburð og lifir enn dágóðu lífi er mögnuð og ótrúleg saga og til þess fallin að gera mann hreykinn af því að tilheyra þessari stétt fræðara. Manni finnst á stundum að þessi þörf lækna til að fræðast og miðla þekkingu sinni til annarra hljóti að vera greypt í einhver „fræðslugen“ sem hafi þróast á þessu tímabili. Engu að síður hefur ýmsum samtökum lækna þótt tilhlýðilegt að setja þetta augljósa mikilvægi fræðslustarfsemi í lög og reglur. Til dæmis segir í Codex Ethicus, 3. gr: „Læknir skal líta á fræðslustarf sem ljúfa og sjálfsgæða skyldu.“ og í lögum Læknafélags Íslands er einn megintilgangur félagsins sagður vera að „stuðla að aukinni menntun lækna“ meðal annars með Fræðslustofnun lækna sem skal „styrkja símenntun og fræðslustarf lækna“.

En hvernig skyldu nútímalæknar standa sig í þessu hlutverki sínu? Það er fljótsagt að flestir læknar rækja skyldu sína um að fræða aðra með miklum sóma. Vilji lækna til þátttöku í fræðslustarfsemi er oft á tíðum aðdúnarverður. Mig undrar hvað læknar taka almennt vel í að halda fyrirlestra á Læknadögum þar sem aðalþóknunin felst í að miðla þekkingu og vera þátttakendur í að ... taka þátt í umræðu um „...“.

Þriðja grein Codex Ethicus á sannanlega við hér. Læknar hafa yfirleitt einnig staðið sig vel í að auka við eigin þekkingu með því að sækja fræðslufundi og fræðsluþing. Sérfræðifélag heimilislækna hefur um árabíl skipulagt fræðslustarfsemi á innlendum vettvangi fyrir félagsmenn sína sem tekur fram sambæri-

legri starfsemi flestra annarra sérfræðilæknafélaga á Íslandi. Vettvangur fræðsluþinga annarra sérfræðilækna hefur í mun ríkari mæli verið á erlendri grundu. Kannski er það mjög eðlilegt þar sem fámenni Íslands og fjarlægð frá öðrum löndum býður ekki oft upp á hágæðuþing í undirsérgreinum lækna. Auk þess hefur framboð á læknaþingum erlendis aldrei verið jafn mikið og nú. Því tel ég víst að hvort sem læknar sækja formlega símenntun á Íslandi eða erlendis sinni þeir símenntun á fullnægjandi hátt hvað varðar sérfræðisvið sitt. En dugir það til? Það er álit samtaka sérfræðilækna í Evrópu að þriðjung símenntunareininga sérfræðilækna skuli nýta til símenntunar í almennri læknisfræði. Með aukinni sérhæfingu í læknisstörfum vex þörfin fyrir að viðhalda almennri kunnáttu í læknisfræði.

Og þá komum við aftur að spurningunni: Læknadagar – fyrir hverja? Það er útbreiddur misskilningur á meðal margra sérfræðilækna að Læknadagar séu fyrst og fremst fræðsludagar fyrir unglækna og heimilislækna. Vissulega þróuðust fræðsludagarnir upp úr framhaldsmenntunarnámskeiði fyrir reynda aðstoðarlækna á sjúkrahúsunum en það var fyrir allmörgum árum síðan, reyndar á síðustu öld. Sá tími á að vera liðinn að sjúkrahúslæknar líti á það sem sitt aðalhlutverk á Læknadögum að miðla öðrum. Framkvæmdanefnd Læknadaga hefur einsett sér að skapa fjölbreytta dagskrá þar sem allir læknar geta fundið málþing sem vekja áhuga, ýmist á eigin sérfræðisviði eða á öðru sviði. Þó að vissulega megi finna að dagskrá Læknadaga er óhugsandi annað en að hver og einn finni þar eitthvað við sitt hæfi.

Á Læknadögum 2004 verður tekin upp sú nýbreytni að óska eftir fyrirframskráningu á ráðstefnunna. Auk þess að auðvelda undirbúning og skipulag þingsins er það von okkar að þetta fyrirkomulag leiði til þess að þeir læknar sem telja Læknadaga líka vera fyrir sig, geri nauðsynlegar ráðstafanir á vinnustað svo að þeim gefist kostur á að sækja málþing, eitt eða fleiri. Það eru nefnilega gömul sannindi og ný að án slíkra ráðstafana reynist mörgum erfitt að sækja ráðstefnur í sinni heimabyggð, þegar krefjandi sjúklingskyldur eru annars vegar. Eða er það óhagganlegt lögmál að læknar megi einungis skipuleggja námsfrí þegar þeir sækja ráðstefnur erlendis?

Arnór
Víkingsson

Höfundur er sérfræðingur í almennum lyflækningum og gigtlækningum. Hann er formaður Fræðslustofnunar Læknafélags Íslands.
arnor@landspitali.is